

Iðnaðarráðuneytið

b.t. Erlu Sigríðar Gestsdóttur

Arnarhvoli

150 Reykjavík

Efni: Sjónarmið Samáls – Samtaka álframleiðenda varðandi stefnu um lagningu raflína í jörð

Samtök álframleiðenda vilja koma eftirfarandi sjónarmiðum á framfæri við nefnd er vinnur að mótun stefnu um lagningu raflína í jörð.

Lagning raflína í jörð hefur reglulega komið upp í opinberri umræðu hér á landi á undanförunum árum. Það er því fagnaðarefni að til standi að móta stefnu um þetta málefni til lengri tíma litið, enda ljóst að umtalsverðar fjárfestingar standa fyrir dyrum í flutningskerfinu á næstu árum vegna stækkunar þess og endurbóta. Mikilvægt er að vandað sé til vinnu við mótun slíkrar stefnu og horft til heildaráhrifa, bæði hvað varðar umhverfissjónarmið, kostnað og rekstraröryggi flutningskerfisins.

Megin röksemdafærslan fyrir raflínum í jörð í stað hefðbundinna loftlína er sjónmengun af loftlínum, sem er minni í tilfelli jarðstrengja. Sjónmengun er þó vissulega einnig fyrir hendi í tilviki jarðstrengja þar sem þörf er á fasviksleiðréttingarstöðvum með reglulegu millibili auk tenginga inn á strenginn. Enn fremur getur umtalsvert meira jarðvegsrask orðið af lagningu og viðhaldi jarðstrengs en loftlína og því erfiðara um vik að skila landi í sambærilegu ástandi eftir notkun. Rök um minni umhverfisáhrif jarðstrengja eru því ekki augljós og þurfa að skoðast vel í samhengi við stórauðinn stofn- og rekstrarkostnað flutningskerfis í jörðu.

Kostnaður við jarðstrengi umfram loftlínur eykst verulega með hækkandi spennu. Þannig er ljóst að stofnkostnaður við raflínur í jörð er um 7-10 sinnum hærra en stofnkostnaður loftlína, hvað háspennulínur varðar. Flutningskerfi fyrir orkufrekan iðnað yrði því umtalsvert kostnaðarsamara, væri það lagt í jörð.

Í þessu samhengi er mikilvægt að hafa í huga að orkufyrirtæki hér á landi starfa í alþjóðlegu samkeppnisumhverfi hvað raforkuverð til orkufreks iðnaðar varðar. Kostnaðaraukning í flutningskerfi fengist því ekki bætt með hærra raforkuverði en ella, heldur myndi draga úr arðsemi og samkeppnishæfni innlendra orkufyrirtækja. Kostnaðaraukning af þeirri stærðargráðu sem hér um ræðir kynni að draga svo úr arðsemi orkuframleiðslu að litlar líkur væru á frekari uppbyggingu í raforkuiðnaði hér á landi.

Færi svo að núverandi flutningskerfi yrði að verulegu leyti fært í jörð myndi kostnaður við slíkt leiða til umtalsverðrar hækkunar á flutningstöxtum. Landsnet hefur metið það svo að flutningstaxtar myndu nær fjórfaldast í flutningskerfi sem byggt væri á jarðstrengjum, samanborið við núverandi flutningskerfi. Sú hækkun myndi að stærstum hluta lenda á framleiðendum raforku þar sem stærstur hluti raforkusölusamninga til orkufreks iðnaðar innifela flutning. Slík kostnaðaraukning myndi því skaða arðsemi raforkuframleiðenda verulega.

Til lengri tíma myndi slík kostnaðaraukning grafa undan samkeppnishæfni innlendra raforkuframleiðenda og mögulega leiða til stöðnunar eða jafnvel umtalsverðs samdráttar í orkufrekum iðnaði hér á landi.

Nærtækt dæmi um slíka þróun má sjá á meginlandi Evrópu nú, þar sem orkufrekur iðnaður hefur verið á hröðu undanhaldi vegna hækkandi raforkuverðs og versnandi samkeppnisstöðu evrópskra orkuframleiðenda. Þar vegur þyngst kostnaður við viðskiptakerfi Evrópusambandsins með losunarheimildir, sem leitt hefur til verulegs kostnaðarauka í raforkuframleiðslu.

Vert er að hafa í huga að kostnaðarauki í lagningu jarðstrengja felst að stærstum hluta í mun dýrari innfluttum aðföngum. Slík kostnaðaraukning myndi því draga verulega þjóðhagslegri arðsemi orkuiðnaðar.

Jafnframt verður að hafa í huga að rekstraröryggi jarðstrengja er lakara en loftlína og viðgerðartími þeirra mun lengri. Í grein eftir Írisi Baldursdóttur, deildarstjóra kerfisstjórnunar og markaðar hjá Landsneti, sem birtist í fréttabréfi fyrirtækisins árið 2007, kemur meðal annars fram að meðalviðgerðartími á 220 kV jarðstreng hjá nýsjálenska fyrirtækinu Transpower sé á milli 6 og 19 dagar samanborið við meðalviðgerðartíma á loftlínunum Landsnets upp á 3,8 klst. Í tilviki raforkuflutnings til orkufreks iðnaðar myndi mögulega þurfa að vega upp á móti lengri viðgerðartíma með aukinni fjárfestingu í kostnaðarsömum varaleiðum. Sveigjanleiki í rekstri loftlínuflutningskerfis er mun meiri en í flutningi um streng, m.a. þar sem unnt er að mæta bilunum með tímabundinni yfirlestun á loftlínunum en slíkt er ekki unnt í jarðstrengjum.

Fyrirtæki í orkufrekum iðnaði, og þá sér í lagi álver, eru afar viðkvæm fyrir rekstrartruflunum í flutningskerfi og straumleysi í fáeinar klukkustundir getur valdið þar stórtjóni. Rekstraröryggi og viðgerðartími skipta því sköpum í staðarvali slíkra fyrirtækja. Íslenska raforkukerfið hefur til þessa þótt nokkuð traust hvað rekstrar- og afhendingaröryggi varðar, en líklegt verður að telja að aukið vægi jarðstrengja myndi draga úr þessum styrkleika kerfisins og þar með samkeppnishæfni þess.

Samtökin eru reiðubúin að koma fyrir nefndina, sé þess óskað.

Virðingarfyllt,

Þorsteinn Víglundsson

Framkvæmdastjóri Samtaka álframleiðenda á Íslandi